

Nr 35.

Ankom till riksdagens kansli den 11 mars 1932 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare lån till Sydsvenska kraftaktiebolaget för utförande av kraftverksanläggning vid Karseforsen-Laholmsfallet.

(4:e avd.)

Uti en till riksdagen den 12 februari 1932 avlåten, till statsutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 92, har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen, att *dels* såsom ytterligare lån till Sydsvenska kraftaktiebolaget för utförande av kraftverksanläggning vid Karseforsen-Laholmsfallet, att utgå på villkor, som Kungl. Maj:t äger fastställa, för budgetåret 1932/1933 under utgifter för kapitalökning och under rubriken »Fonden för låneunderstöd» anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av 800 000 kronor; *dels ock* höja den i förslaget till riksstat för budgetåret 1932/1933 under rubriken »E. Lånemedel» upptagna inkomstposten »Övriga lånemedel» med motsvarande belopp.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Med bifall till Kungl. Maj:ts proposition, nr 243, bemyndigade 1927 års riksdag (skrivelse nr 191) Kungl. Maj:t att godkänna ett den 1 och den 4 mars 1927 mellan vattenfallsstyrelsen och Sydsvenska kraftaktiebolaget träffat avtal angående bland annat utarrendering till bolaget på fyrtio år från och med den 1 juli 1927, med villkorlig rätt till förlängning av arrendetiden, av Karseforsen och Laholmsfallet i Lagan jämte därtill hörande fastigheter i Laholms och Ysby socknar av Hallands län samt beviljande av lån till bolaget för nämnda falls utbyggande. Ifrågavarande vattenfall i Lagan hade tidigare inköpts eller från domänstyrelsen överflyttats till vattenfallsstyrelsens förvaltning för att användas för elektrifiering av statens järnvägar i södra Sverige. Ändamålet med nyssnämnda avtal var att öppna möjlighet till ett nyttiggörande av dessa fallsträckor redan under den närmaste tiden samtidigt med att tillgodo-seendet av statens järnvägars kraftbehov vid en framtida elektrifiering av ifrågavarande järnvägslinjer säkerställdes.

Jämlikt § 36 i nämnda avtal är Sydsvenska kraftaktiebolaget berättigat att i och för utförande av kraftverksanläggning i Karseforsen-Laholmsfallet av kronan genom vattenfallsstyrelsen erhålla ett lån, motsvarande två tredjedelar av byggnadskostnaden, dock högst $5\frac{1}{2}$ miljoner kronor. Det åligger kraftbolaget att minst ett år i förväg anmäla sin önskan om lånets utbekommande.

Av det i avtalet stadgade högsta statslånebeloppet för utbyggande av Karseforsen och Laholmsfallet, 5 500 000 kronor, har Sydsvenska kraftaktiebolaget erhållit 4 700 000 kronor. Kraftverksanläggningen vid Karseforsen har numera färdigställts och tagits i bruk; anläggningen vid Laholm är i det närmaste fullbordad.

Vattenfallsstyrelsen har i skrivelse den 19 januari 1932 anmält, att kraftaktiebolaget hos styrelsen anhållit om utlämnande av återstående lånebeloppet 800 000 kronor så snart ske kunde; och har styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte hos pågående riksdag göra framställning om bemyndigande för riksgäldskontoret att ställa till vattenfallsstyrelsens förfogande nämnda belopp av 800 000 kronor.

Räntan å det nya lånet skulle utgöra 4.74 procent (en räntesats $\frac{1}{4}$ procent högre än medelräntan å statslån, upptagna de två senaste åren, på sätt bestämts i förutnämnda avtal).

Fullmäktige i riksgäldskontoret hava tillstyrkt framställningen, varvid fullmäktige uttalat, att, därest Kungl. Maj:t skulle anse lämpligare, att lånebeloppet utginge av de medel, som vattenfallsstyrelsen för år 1931 skulle avsätta till förnyelsefond, intet hinder från riksgäldskontorets sida mötte att anlita denna utväg.

Riksräkenskapsverket har i utlåtande den 8 februari 1932 anfört:

Vattenfallsstyrelsens föreliggande framställning har icke givit riksräkenskapsverket anledning till annan erinran än att lånebeloppet bör redovisas över budgeten och i likhet med tidigare av staten till kraftaktiebolaget utlämnat lån bestridas från fonden för låneunderstöd.

Vid bifall till framställningen om utlämnande av nu ifrågakvarande lån bör följaktligen för ändamålet hos riksdagen äskas ett anslag till kapitalökning å fonden för låneunderstöd å 800,000 kronor, att täckas av lånemedel.

Vattenfallsstyrelsens alternativa förslag att låta lånebeloppet vid sidan av budgeten utgå av de medel, som vattenfallsstyrelsen skall för år 1931 avsätta till sin förnyelsefond genom deposition hos riksgäldskontoret, finner riksräkenskapsverket ur budgetteknisk synpunkt principiellt oriktigt. Något avgörande skäl av praktisk art att beträffande nu omhandlade lån frångå det tidigare tillämpade förfarandet föreligger ej heller.

Departementschefen har anfört, att bolaget syntes i enlighet med avtalet böra komma i åtnjutande av ytterligare lån till återstående belopp, 800 000 kronor. Ehuru bolaget icke jämlikt därom i avtalet intagen bestämmelse anmält sin önskan om lånets utbekommande ett år i förväg, har departementschefen tillstyrkt, att bolaget redan nu erhåller det nya lånet.

Vidare har departementschefen yttrat:

Lika med riksräkenskapsverket anser jag att för ändamålet bör såsom skedde beträffande det år 1929 beviljade lånet anvisas anslag å riksstaten

under utgifter för kapitalökning och rubriken fonden för låneunderstöd. Anslaget torde böra utgå av lånemedel och möjlighet beredas bolaget att lyfta lånebeloppet redan före ingången av budgetåret 1932/1933. Då något belopp för ifrågavarande ändamål icke beräknats i årets statsverksproposition, torde den i förslaget till riksstat för budgetåret 1932/1933 under rubriken »E. Lånemedel» upptagna inkomstposten »Övriga lånemedel» böra höjas med motsvarande belopp.

Utskottet får tillstyrka, att bolaget redan nu kommer i åtnjutande av återstoden, 800 000 kronor, av det lån, som bolaget enligt avtal med vattenfallsstyrelsen är berättigat att erhålla för kraftverksanläggning i Karseforsen-Laholmsfallet.

*Utskottets
yttrande.*

Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om höjning av inkomstposten »Övriga lånemedel» kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må för utlämnande av ytterligare lån till Sydsvenska kraftaktiebolaget för utförande av kraftverksanläggning vid Karseforsen-Laholmsfallet, att utgå på villkor, som Kungl. Maj:t äger fastställa, för budgetåret 1932/1933 till kapitalökning å fonden för låneunderstöd anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av 800 000 kronor.

Stockholm den 11 mars 1932.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Kvarnzelius, Widell, Bergqvist, Nilsson* i Malmö, *Svensson* i Kompersmåla, *Rosén, Johansson* i Fredrikslund, *Asplund, Walles, Bergström* och *Andersson* i Eliantorp, samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Nilsson* i Bonarp, *Olsson* i Blådinge, *Eriksson* i Stockholm, *Olofsson* i Digernäs, *Persson* i Fritorp, *Andersson* i Höör, *Danielsson, Järte, Norsell, Svensson* i Grönvik och *Andersson* i Prästbol.
